

mekét vesztette el, arra egy nyelv sem alkotott külön kifejezést, még akkor sem, ha egyetlen gyermekét vesztette el.

Szegény Terivel még ez is megtörtént. A Doberdón maradt oda a fia.

Tíz esztendő múlva kapott erről írást, Tólos beavatkozásának eredményeképp. Ám segílyt még mindig nem kapott semmifélet. De folyt már ezért is a levelezés.

Tólos tudott is, szeretett is írni, még katonáskodása, feledhetetlen – bár sosem emlegetett – őrmestersége emlékeképp. Amikor ablakán Ángyán betekintett, épp feljelentő levelet írt, nem az elsőt életében. A levelet egyszerre három nő mondta tollba, olyanformán, mint egy ítéletet: indulatuk teljes felelőtlenségében. Az öreg gyakorlott elmével hámozta ki és vetette papírra a hangzavar lényegét, amellyel Biczóné és két lánya azt kívánta önzetlenül tudatni a Hercegi Erdészeti tamási központjával, hogy Králik Károly erdőkerülő – tiltott idő alatt és női léte! – ez ideig hány nyulat meg fáciánt lőtt és főzetett meg Puha Istvánné menyőd–csókavégi lakos konyhájában, amiközben bent a szobában...

– Csak folytassák – mondta az orvos, kézmozdulattal fejezve ki, hogy addig ő letelepszik a barlangszoba egyik oldalának hosszán ügyesen meghagyott földpadkára.

De azok nem folytatták. Sőt némi zavart összepillantgatás után fölálltak, s a szokásos búcsúszavak helyett olyasmit rebegve, hogy: a végét úgyis tudja, Benke bácsi, meg: csak ezen a mi Vilmánkon ne tessenek azt a mocskot hagyni, kivonultak a szobából. Szemükből ekkor már nem zavar, hanem gyanú és valamifajta megvetés sugárzott a csaknem guggolva ülő orvos felé; mintha csak arról is tudtak volna valamit.

A szemközti falba polc volt vágva. Rajta tányér, sótartó, valami doboz s annyi könyv, amennyit egy marékkal össze lehet fogni. De vendéglői holmi semmi. Hacsak az a hosszú pohár nem, amelynek pereme alól idevillant a beleköszörült vízszintes vonás és az, hogy 3 dcl.

S egy nagy halom hagyma.

(Folytatása következik.)

Paul Verlaine

SZATURNUSZI KÖLTEMÉNYEK

Úgy emlékszem, húszévesen valamiféle „punk” Verlaine létrehozására törekedtem. A „*bronzba fagyott Tóth Árpád-fordítások*” (k.kabai lóránt szava) mellé – amelyeket amúgy rajongva tiszteltem – egy nyersebbnek, élettelibbnek gondolt változatot szándékoztam helyezni. Annyi a tanulság, hogy franciául azért a fölforgató, anarchista punkhoz is tudni kell, már amennyiben

választott költőnk franciául írt; meg az, hogy nincs se punk, se bronz Verlaine, illetve sokkal több Verlaine van: a GÁLÁNS ÜNNEPSÉGEK érzékeny, pantomimező Pierrot-ja, a börtönben a kereszt előtt leboruló bűnös és a kéj nedveiben tocsogó HOMBRES-kötet szerzője egy és ugyanazon költő. Amiben föltétlenül egyek, az a semmihez sem hasonlítható hangszerelésű, hol

mandolinon, hol gordonkán és leggyakrabban mollban megszólaló verszene, de ezt súlyos félreértés minden esetben pasz-tellhátterű, lágyan búgó bel cantónak fordítani: nagyon is megvannak a maga szándékos disszonanciái, sőt olykor durvaságai.

Ugyanakkor alkotáslélektani esettanulmányt érdemelne, miért képes a fordító fontos részeredményekre húszévesen is – miközben annyi más alapvető tartalomra miért bizonyul süketnek vagy a kivitelezéshez ügyetlennek –, és hogyan születik meg munkaidőn túli üresjáratban, mintegy vé-

letlenül (például úszás vagy séta közben) néhány nehéznek tűnő ritmusképlet és nyelvi finomság magyar változata kétszer annyi idősen, megannyi jótékony vagy terhes tapasztalat, tehát az úgynevezett rutin birtokában.

Nos, franciául azóta se tudok jobban, de magyarul igen. Egykori tanárom, Bárdos László, aki franciául is tud, úgyszólván betűről betűre nézte át régi és alakulófélben lévő új Verlaine-magyarításaimat. Nélkülözhetetlen segítségéért ezúton is köszönetet mondok.

T. J.

GROTESZKEK

Gyalog kószálnak, vagyonuk csak
Fénylő aranytekintetük,
Lerongyoltan, ziláltan útnak
Vágnak, s kalandot les szemük.

A bölcslet képük földühíti;
„Bolond!”, fitymál az ostoba;
A kölyökhad nyelvét kiölti,
S vihog a lányok tábora.

Mert hol gúnyban, hol gyűlöletben
Van részük, s szinte egyre megy;
A sűrűsödő szürkületben
Rossz látomásként rémlenek;

Mert pendül a fanyar gitárhang,
Nazális hangjuk fájva dong
Sok furcsa dalt az éjszakában,
Mely lázít vagy régmúltba von;

S végül, mert szemükből kitűnik
– Mely ijesztőn sír és nevet –,
Hogy örök dolgok titkát űzik,
Holtakat s tűnt isteneket!